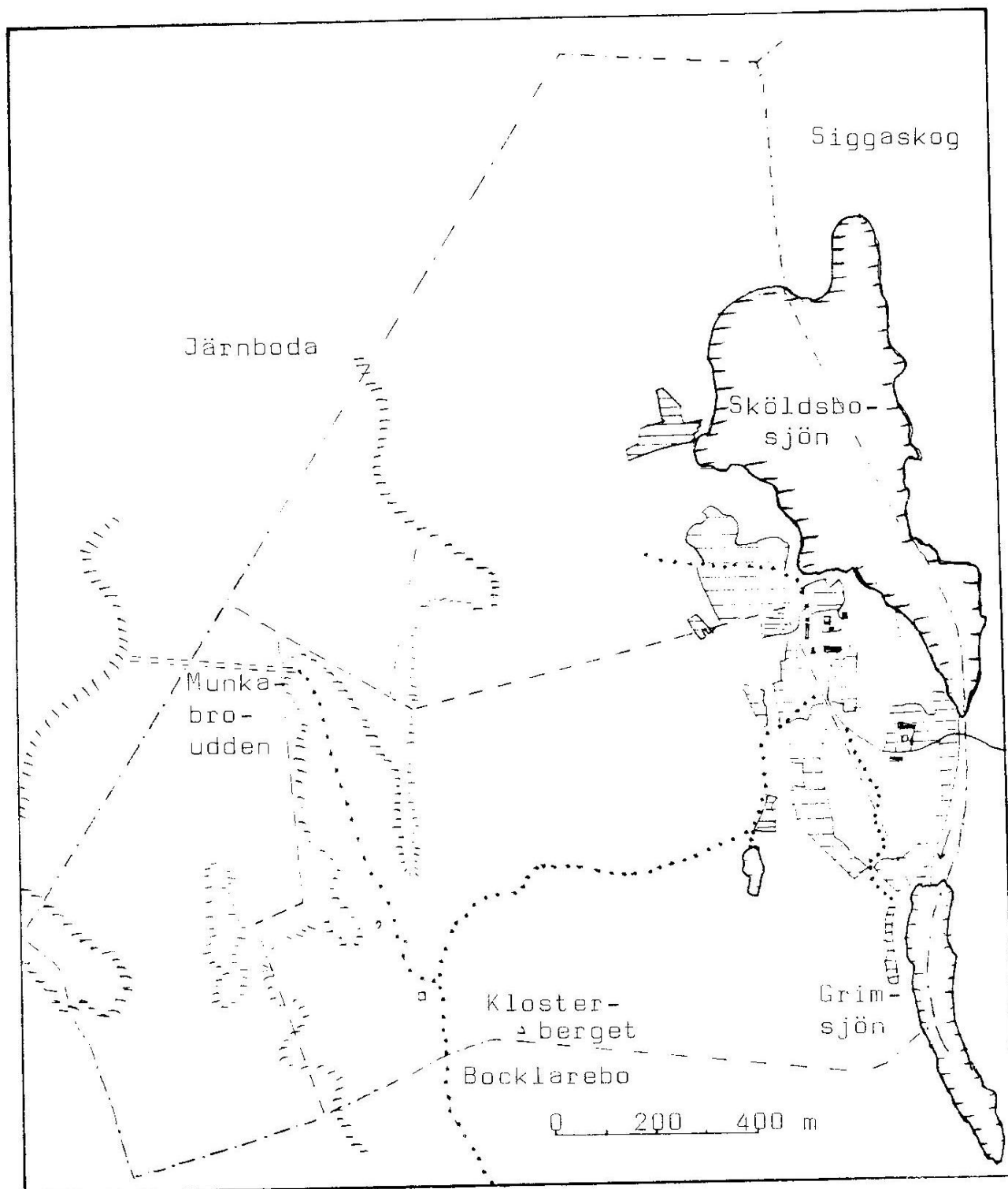

SKÖLDSBO, FoF

SKÖLDSBO

Bebyggelse och åkrar på Sköldsbo ligger väl samlade så långt åt öster som möjligt. Det var närmast landsvägen och lite slätare mark mot sjön. Åt väster och Dalamosse är fortfarande endast skog. Norrut är det långt till närmsta gård. Gränser mellan gårdar och socknar är fortfarande "naturliga" som de var, när gårdarna togs upp

SKÖLDSBO

1/4 mantal Sköldsbo frälse hör till de gårdar, som upptogs i slutet av 1500-talet. 1613 kallas det torp, och så långt fram som 1776, när första husförhörslängden börjar, kallas åbon på Sköldsbo fortfarande torpare

Vid ting 19/2 1649 säges Sköldsbo vara upptaget i mannaminne på Nydala byallmänning och utmark

Vid tvister i mitten på 1600-talet om gräns mellan Nydala och Svenarums socknar samt mellan Nydala och Hubbestad herrgårdar, däri även Järnboda delvis var inblandat, anges att Klosterberget (alltså själva bergklacken) är gräns mellan Nydala och Svenarum. - Domboken 14/10 1644 och 1/2 1645

Man kan själv gissa, vilken part som ville ha gränsen här. Tingsrätten avfärdade emellertid sådana idéer, och gränsen fastställdes ungefär som den går nu

1679 var Sköldsbo 1/4 mantal rå- och rörshemman under Nydala

Precis som Siggaskog kom Sköldsbo att lyda under Hubbestad, sedan lagman Claes Stedt, som tidigare ägt Nydala, genom giftermål kom i besittning även av Hubbestad och flyttade dit

1857 såldes Sköldsbo ut från Hubbestad. Köpare var Johan Larsson och hans måg August Petersson, båda från Dala. Redan 1862 sålde de Sköldsbo till arrendatorn där, Sven Nilsson och hans måg Peter Magnus Karlsson

Över Sköldsbo marker går en gammal munkväg från Nydala till de gårdar, som klostret tidigt erhöll i Tofteryds socken. Vägen passerar Klosterberget på Sköldsbo och går åt nordväst till Munkabroudden. Där vidtar en spångad väg, lagd med furutimmer, över mossen till Järnbo, vidare över vadstället Märkesbro över Härån vid Järnbo, över Munkahall, Munkasteget o s v till Tofteryd. Nu ligger kavelbron på ungefär 40 cm djup under mossens yta och är väl bibehållen, vilket tydligt framgick, när man grävde ett dike tvärs genom mossen för några år sedan. Vägen användes som vinterväg så långt fram i tiden, att man vet, att Oskar i Grohult i Tofteryds sn faktiskt kört den

Vid ting 1/5 1645 berättas om den här gamla vägen sålunda: nu finnes över smalaste mosshalsar och kärr gamla forna broar, som vittnena Nils Eskilsson i Gåeryd, Karl i Siggaskog och Erland i Hult betyga i gamla tider byggts och hållits vid makt, Nydala och Järnbo halvdelen var

Jämte den vägen ligger en vargrop och flera tjärdalar, ännu tydligt markerade i marken. Och traditionen om dem är fortfarande levande

Vägen mellan Klosterberget och Sköldsbo (nu stor skogsbilväg) kallas Magnusa kyrkeväg

1912 sålde Henning Petersson i Sköldsbo 49 hektar av mossen till ett engelskt bolag, My, som skulle bryta torv där. Därav blev emellertid intet, och omkring 1970 fick mossen återköpas - för samma pris, som bolaget erlade 1912

Mellan 1891 och 1908 ägdes Klosterberget av en syster och svåger till Sköldsbos dåvarande ägare, och utgjorde 1/16 mantal. Klosterberget sammanlades sedan med Sköldsbo

Det äldsta boningshuset i Sköldsbo är det nordvästra huset, hitflyttat omkring 1878 från Dala. 1925 byggde Henning i Sköldsbo nytt hus österut på tomten. Det blev så småningom undantagsstuga. Virke togs delvis från ladugården på Klosterberget

1946 byggde Hjalmar Petersson nytt hus, det vita huset mellan de två ovannämnda bostadshusen

Den äldsta ladugården är den, som ligger väster om vägen. Vedboden norr därom är också gammal. Den nya ladugården ligger öster om vägen

Sköldsbo är ett typiskt exempel på hur stora 1500-talsgårdarna är i förhållande till de gamla bolbyarna. Sköldsbo som 1/4 mantal är omkring 200 hektar, lika stort som 1 mantal Staveryd och större än Skärvälla och Svensbygd, som också är 1 mantal. Visserligen kan invändas, att en stor del av Sköldsbo är mossmark, och att ett mantal inte har något med areal att göra, men det visar dock på att den gamla bolbyn lades på ett sådant ställe, där det fanns möjligheter både till åker, bete och skog, inte minst ängs- och madslåtter

Det angränsande Bocklarebo, 1/4 mantal, visar på samma förhållande som Sköldsbo i fråga om areal

ÅBOR i Sköldsbo

1612-1621 Gudmund, husarm

1630-1641 Måns

1638 Vid tinget 26/1 1638 var pigan Karin Persdotter i Sköldsbo instämd för lägersmål med Måns Jons-son på Nydala

1640 Karl Månsson från Öhrs sn, död i Sköldsbo 1640 hustrun Ingrid Jönsdotter
Vid tinget 11/10 1641 talade Måns Jönsson i Jönköping till Nils Eskilsson i Gåeryd och Olof Ruuth i Dala om gammal gäld efter salig Karl Månsson, fordom i Öhr, för halvtannat år sedan avliden i Sköldsbo, dit han gift sig med Ingrid Jönsdotter. Eskilsson och Ruuth var arvingar till Ingrid i Sköldsbo. De förliktes inför rätten
Karl Månsson hade på sitt yttersta bekänt sig vara skyldig endast för en ko, enligt vittnen Jon i Siggaskog och Jöns Hansson i Valkö

1644 Anders

1645-1646 Hans Erlandsson och Gjured Bengtsdotter

1651-1654 Anders och Kerstin

1675-1682 Jöns

1679-1693 Hans Karlsson, sonen 1692, Karl 1692

1692-1696 Jöns och hustrun, dottern Ingeborg, fattiga

1700-1703 Hans och Lisbet

1708-1750 Erik Jönsson, pigan Ingeborg 1729

Vid ting 26/6 1718 klagade bokhållaren Erik Pijl på Nydala, att Järnbo åbor gör åverkan på Sköldsbo ängar

Vid ting 14/6 1722 hade Erik Jönsson i Sköldsbo instämt Klemet Assarsson i Svartsjö i Svönarum

Vid ting 30/5 1735 kärade Nils Svensson i Valkö till Erik Jönsson i Sköldsbo om 20 D Smt, som återstår på ett par oxar

1742-1755 Per och hustrun

1759 Jaen ogift, modern Elin

1770 Bengt

Torparen Per, född 1702 och död 1791 i Sköldsbo
Elin, född 1709 och död mellan 1791 och 1797 i Sköldsbo
Ingegerd, född 18/7 1746 i Sköldsbo

Änkan Katarina, änka efter soldaten Ekman på Valkö ST
Maja Lisa, född 1774 på Valkö ST
Beata 1777 "
Johannes 1778 "
Lena 1785 "

Skrivna 1787 i Sköldsbo

Magnus Persson, född 18/7 1746 i Stockaryds Mellangård
och död 2/1 1815 i Sköldsbo. Gift 1774 med
Ingegerd Persdotter, född 18/7 1746 i Sköldsbo och död
där 8/6 1823
Peter, född 1776
Anders 1778
Johan /3 1781 gift till Vrigstads sn 1812
Jonas /5 1787 gift till Sävsjedal 1810
Stina 24/5 1792 övertog gården 1812
Karl 23/12 1796 övertog gården 1835

Alla barnen födda i Sköldsbo

Magnus övertog gården vid giftermålet. Han var ansedd
för någon kunnighet i boskapsmedicin

Sonen Peter flyttade till Skinnarehemmet i Svenarums
sn, där han gifte sig. Han blev snart änkling och gifte
om sig 25/6 1809 med Lena Stina Isaksdotter i Dala. De
bodde på Skinnarehemmet

Sonen Anders gift 24/6 1805 med Maja Petersdotter i Skär-
välla och flyttade 1812 till Fryele sn

Inhyser

Änkan Kerstin, född 1711 flyttade 1778 till Långö
Änkan Karin, född 1704 död före 1797 i Sköldsbo
Änkan Maja, född 1729 bortflytt efter 1794

Sven Olofsson, född 8/1 1788 i Rössved Södergård och död
1826 i Sköldsbo. Gift 5/12 1812 med
Stina Magnusdotter, född 24/5 1792 i Sköldsbo

Lena Kajsa, född 2/9 1813 1829 till Hubbestad
Maja Katarina 19/2 1816 1840 till Siggaskog
Sara Lisa 17/8 1818 1838 till Vrigstads sn
Inga Stina 28/4 1822
Ulrika 22/12 1824

Stina gift andra gången 28/12 1828 med
 Jonas Petersson, född 15/8 1801 i Vrigstads sn
     Peter Magnus, född 27/5 1829
     Sven Otto   12/6 1831
     Karolina   1/8 1833 död 23/6 1839
     Karl August   8/2 1837

Alla barnen födda i Sköldsbo

Sven flyttade med föräldrarna till Hubbestad före 1790.
 Kom vid giftermålet från Hubbestad. Han var en god make
 och en huld vårdare, hade stark hälsa till 1 1/2 år före
 sin död, då han fick en svidande värk och ett gränslöst
 lidande

Jonas Petersson kom 1827 från Siggaskog. Familjen flyttade
 1840 till Svenarums sn

Stina och hennes män brukade halva Sköldsbo, 1/8 mantal.
 Fadern Magnus brukade den andra åttingen

Karl Magnusson, född 23/12 1796 i Sköldsbo och död där
 22/4 1846. Gift 12/4 1830 med
 Greta Andersdotter, född 2/8 1807 i Gällaryds sn och död
 21/12 1881 i Sköldsbo
     Peter Magnus, född 24/9 1832 i Hökaberget tog gården
     Anders Johan   28/6 1835 " död 25/1 36
     Johan August   21/11 1842 i Sköldsbo död 11/9 50
     Anders Vilhelm   17/9 1846 "

Greta gift andra gången 5/6 1847

Sven Nilsson, född 16/2 1820 i Valkö och död 16/1 1858 i
 Sköldsbo

Nils Gustav, född 21/1 1849 i Sköldsbo

Karl flyttade 1824 till Angved i Svenarums sn. Övertog
 vid giftermålet arrendet av prästgården Hökaberget. Där
 tjänte Greta, tills hon gifte sig.

1835 flyttade de hem till Sköldsbo och övertog bruket av
 gården efter Karls syster och svåger. Karl blev vald till
 kyrkvärd

Greta tjänte från sitt sextonde år, först i Hunnavik, sedan
 i Hökaberget. Hon hade en synnerligen god hälsa utom
 sista året, då hon syntes lida av magkräfta. Hon hade undantag
 från 1860 hos sin son Peter Magnus

Sven Nilsson kom 1847 från Valkö. Han avled i koppor

Sonen Anders Vilhelm flyttade 1863 till Siggaskog, 1864
 till Valkö, 1865 till Peter Magnus Karlsson i Sköldsbo,
 1866 till Valkö, 1868 till Valkötorpet och antogs 17/10
 som soldat med namnet Thor. Han tog avsked 1873 och flyttade
 då till Sköldsbo och 1874 till Stockaryds sn

Sonen Nils Gustav tjänte från 1863 hos Per Magnus Karlsson i Sköldsbo, Gifte sig 21/12 1872 med Johanna Jarl i Bocklarebo och flyttade 1876 till Svinseryd

1857 friköptes Sköldsbo från Hubbestads säteri av Johan Larsson i Dala och hans måg August Petersson i Dala. De lånade då 3.000 Rd Rmt av häradshövdingen V Ulfspärre på Björnskog mot inteckning i Sköldsbo som säkerhet

1862 sålde Johan och August Sköldsbo till Sven Nilsson och hans styvson Peter Magnus Karlsson. Då var Sköldsbo 1/4 mantal

När August Petersson 1878 köpte sockenstugan i Nydala och byggde om den till bostadshus på Dala 1:3, såldes den gamla stugan till Peter Magnus Karlsson i Sköldsbo.

Peter Magnus Karlsson, född 24/7 1832 i Hökaberg och död 1/1 1908 i Sköldsbo. Gift 18/1 1857 med

Stina Lisa Nilsdotter, född 14/6 1835 i Valkö och död 1/10 1917 i Sköldsbo

<u>Karl</u> August	född 25/7	1857	1894 till Staveryd
Helena Kristina	4/8	1859	1880 till Svenarum
Nils <u>Johan</u> Emanuel	27/8	1861	1888 till Valkö
Emna <u>Augusta</u>	13/5	1864	1890 till Strömsberg
Anna <u>Dorotea</u>	9/2	1866	1887 till Lillestorp
<u>Henning</u> Edvard	19/4	1868	övertog gården
Oskar Emil Justus	29/8	1870	död 16/2 1872
Maria <u>Lydia</u>	8/2	1874	
<u>Mina</u> Elise	17/1	1876	1894 till Segertorp
<u>Matilda</u> Josefina	4/6	1878	1899 till Långö utj.
<u>Oskar</u> Robert	25/9	1880	död 15/11 1898

Alla barnen födda i Sköldsbo

Peter Magnus föddes i Hökaberg under den korta tid, som hans fader arrenderade Hökaberg. Efter giftermålet bodde Peter Magnus kort tid i Valkö men flyttade hem, när hans svåger Sven Nilsson blev sjuk

Peter Magnus brukade först några år åt Johan Larsson i Dala men köpte halva Sköldsbo 1862 och senare den andra halvan av sin moder. 1881 sålde han Klosterberget, som värderades till 1/40 mantal till sin svägerska Brita Nilsdotter och hennes man Magnus Johannesson Holm

Från 1908 ägde Peter Magnus Karlsson hela Sköldsbo

Från 1865 var han kyrkvård

Sonen Karl gift 2/7 1894 med Johanna Nilsson i Staveryd (Backen) och flyttade dit
 Sonen Johan gift 21/4 1888 med Ida Kristina Andersdotter på Törnsberg och flyttade till Valkö
 Dottern Augusta gift 31/12 1890 med Anders Johan Isaksson på Strömsberg och bodde där hela sitt liv
 Dottern Tea gift 26/3 1887 med Karl Gustav Andersson på Lillestorp och flyttade till Valkö
 Dottern Lydia gift 23/6 1894 med Oskar Svensson i Bocklarebo, som satte upp snickerifabrik där. De flyttade 1912 till Järlåsa
 Dottern Mina gift 9/3 1894 med Gustav Petersson på Segerstorpet och bodde där hela sitt liv
 Dottern Tilda gift 10/6 1899 med Gustav Petersson på Långö utjord och flyttade till Täpperna

Henning Petersson, född 19/4 1868 i Sköldsbo och död där 17/10 1936. Gift 14/4 1900 med
 Vilma Fast, född 8/4 1881 i Rössved Norregård 2:4 och död 2/2 1946 i Sköldsbo
 Hjalmar, född 28/11 1901 i Sköldsbo

Övertog gården vid giftermålet. Byggde 1925 lilla huset

Hjalmar Petersson, född 28/11 1901 i Sköldsbo och död där 15/10 1963. Gift 23/6 1926 med
 Elin Svendsdotter, född 3/2 1904 på Gunnarshyltan och död 29/12 1973 i Sköldsbo
 Sven Erik, född 3/5 1927 i Sköldsbo
 Ulla Britt 30/6 1932 "
 Gillis 13/12 1935 "

Övertog gården 1937 och byggde nytt hus 1946
 Sonen Sven Erik gift 12/5 1951 med Stina Lisa Ström på Källeberg. Bodde på Skogslund. 1953 till Eskilstuna
 Dottern Ulla Brita gift 5/2 1964 med Gunnar Karlsson i Gåeryd. De byggde hus vid Gåeryd 1982
 Egon, född 18/6 1966 i Sköldsbo
 Jeanette 26/12 1971 "
 Gunnar Karlsson är byggmästare och Ulla-Brita är kantor vid Nydala kyrka

Sonen Gillis gift 29/9 1962 med
 Ulla Gustavsson, född 4/4 1937 i Västerkvarn
 Gillis köpte föräldragården 1985. Han hade ett tjugotal år minkfarm i Sköldsbo, en verksamhet som på bara några få månader 1989 blev omöjlig. De bor i ett nyuppfört hus jämte Andreholm med sönerna Klas och Anders

Sköldsbo 12, 13, Nydalakloster: 172,54 ha, 8,5 åker, 164,04 skog m. m. Tax. 89.000 (37.400, 51.600). Släktgård fr. omkr. 1750, förvärvad 1937. Trä, revet., 1947, 8 rum, 1 kök, 2 hallar. El, v, avl, cv, vv, wc, badr. Ekonomibyggn., trä, 1889, för 2 hästar o. 13 nötkr. Äg. lantbr. Hjalmar o. Elin Pettersson; barn: Sven-Erik, Ulla-Britta, Gillis.

Sveriges Bebyggelse 1955.

Jaktlaget i Sköldsbo 1928. (Bilder från Nydala)